

La indústria energètica a Europa

El carbó proporcionà l'energia que possibilità la revolució industrial a inicis del segle XIX. No només serveix com a combustible industrial i domèstic, sinó que és essencial en els processos siderúrgics, ceràmiques, vidre i en tot el procés de la carboquímica. El carbó va ser essencial en el tràfic marítim i en el ferroviari. El seu darrer reducte d'aplicació, a més de la siderúrgia, és en la generació d'electricitat a les plantes termogeneradores.

El carbó és un mineral de baix valor per pes, fet pel qual el transport encareix molt el seu preu. Així, una gran part de les zones industrials europees del XIX van sorgir allà on hi havia mines de carbó. Les nacions europees més industrials (Regne Unit, Alemanya i Bèlgica) eren les que tenien més importants jaciments de carbó.

Les conques carboníferes més importants d'Europa es concentren a Gran Bretanya, al nord de la línia Bristol - Wash, que originaren les concentracions industrials de les Midlands i el Nord, amb metal·lúrgia no fèrria al Nord de Gal·les, tèxtils a Lancashire i West Yorkshire, i construccions de bucs a Clyde.

La segona conca és la que s'entén des de Lille (França), fins a Dortmund (Alemanya). Compren les següents subconques:

- Nord Pas de Calais (França).
- Sambre / Meuse (Bèlgica).
- Kempenland i Limburg (Alemanya).
- Rhur (Alemanya)
- Sarre
- Lorena
- Luxemburg

Aquest triangle carbonífer va ser responsable, fins el 1952, del 95 % del carbó i del 86 % de l'acer que es generava a la Unió Europea. Canvis tecnològics i el descobriment de noves formes d'energia (més econòmiques i de més fàcil transport per canonada o per cable), han originat la caiguda de la demanda del carbó des de la dècada de los cinquanta.

A inicis de la dècada dels cinquanta, el carbó proporcionava dos terços de l'energia necessària a Europa. Al Regne Unit, aquest percentatge ascendia al 90%. Actualment, la proporció es situa entorn al 10% a Europa. La producció de carbó ha caigut des dels 450 milions de Tm, fins a 140 milions de Tm. L'any 1947, hi havia al Regne Unit 900 mines de carbó que donaven feina a 900.000 miners, amb una producció de 200 milions de Tm. El 1993, les mines actives eren 22, amb 21.000 miners i una producció de 67 milions de Tm.

El consum de petroli a Europa augmentà en la mesura que disminuïa el del carbó. El creixement durant els anys 50 i 60 va ser del 10% anual. La raó es trobava en el seu menor cost econòmic i en la facilitat del transport. El petroli va ser essencial en els sistemes de transport, s'aplicà a la generació d'electricitat, a la calefacció domèstica i a la indústria petroquímica, plàstics principalment. L'any 1993 el consum de petroli a Europa ascendia a 520 milions de Tm, un terç de la producció mundial. El petroli arriba a Europa principalment per via marítima.

Las refineries de petroli es situen a les terminals marítimes. La capacitat de refinament a Europa està molt per sobre de les seves necessitats, ascendint a gairebé 900 milions de Tm el 1976. Des de llavors hi ha hagut una reducció en tancar refineries velles, i el 1993 la capacitat de refinament es situava en 606 milions de Tm. La major capacitat la té Itàlia, amb 116 milions de Tm. Els Països Baixos també compten amb un gran desenvolupament de les refineries, degut a la terminal portuària de Rotterdam, així com als jaciments del Mar del Nord. Altres terminals marítimes de cru són les de Génova, Trieste i Lavora. Des d'elles els oleoductes penetren cap a l'interior d'Europa.

La producció europea de petroli i gas natural és escassa, si exceptuem els jaciments del Mar del Nord. Cal senyalar els camps de gas de Lacq, els de petroli d'Aquitana i la Conca de París, a la vall del Rin, i en algunes regions del Regne Unit i d'Espanya (Tarragona i Bilbao).

El jaciment de gas i petroli del Mar del Nord va ser descobert l'any 1959, quan les companyies Shell i Esso realitzaven exploracions a la província de Groningen (Holanda del Nord). El 14 d'agost es va trobar un gran jaciment de gas natural. Anàlisis posteriors van mostrar que les reserves podien ascendir a 2.400 milions de Tm equivalents de carbó.

L'exploració continuà pel Mar del Nord en campanyes sísmiques, que evidenciaren que tot el Mar del Nord era susceptible d'encloure jaciments de gas i petroli, particularment al Nord de l'Estret de Dover, a la zona compresa entre Holanda i Gran Bretanya, en tant que altra franja de grans jaciments semblava entendre's des del centre del Mar cap al nord, a meitat de camí entre Noruega i Gran Bretanya.

El juliol de 1964 es signà la Continental Shelf Act, que definia els límits de la plataforma continental marítima entre els set estats costaners del Mar del Nord. Actualment s'estimen les reserves petroleres del Mar del Nord entorn als 3.023 milions de Tm, el consum europeu durant sis anys. Les reserves de gas natural es situen entorn als 4.427 mil milions de m³.

Al Mar del Nord s'han de distingir dues àrees diferenciades:

- A les proximitats de l'Estret de Dover, en l'espai comprès entre la costa Est de Gran Bretanya i la costa d'Holanda, en una profunditat inferior als 50 m, es troba una gran quantitat de jaciments de gas i alguns de petroli a la part holandesa. Al centre del Mar del Nord, en àrea danesa, hi ha altre grup de jaciments de gas i petroli en una profunditat inferior als 50 m
- A partir del paral·lel 56°, i entre els meridians 0 i 4° E, es troben els majors jaciments en profunditats compreses entre 50 i 200 m. Són els camps Ekofisk al Sud de la zona, Statfjord i Gullfaks al Nord, i el gran jaciment de gas i petroli de Troll. La zona està dividida entre Gran Bretanya i Dinamarca.

Font:

LUZÓN, J.L.; MATEU, J. (1997): Geografia d'Europa. Text-Guia. Text docent n° 109. Edicions de la Universitat de Barcelona.